

УДК 316.61:37.018.32–053.67

Анжела Поляничко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0003-3729-3452

Ганна Корінна

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0001-8327-0951
DOI 10.24139/2312-5993/2018.06/120-129

ОСОБЛИВОСТІ СТАТЕВО-РОЛЬОВОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДІВ ІНТЕРНАТНОГО ТИПУ

Аналіз наукової літератури дозволив виявити, що питання статево-рольової соціалізації вихованців закладів інтернатного типу актуальне та значуще для сьогодення. Метою написання статті є теоретичний аналіз наукових досліджень, присвячених проблемі статево-рольової соціалізації особистості; уточнення сутності поняття «статево-рольова соціалізація вихованців закладів інтернатного типу».

Для розв'язання поставлених завдань і досягнення мети було використано комплекс теоретичних методів. У результаті проведеного дослідження визначено, що статево-рольова соціалізація вихованців закладів інтернатного типу визначається науковцями як процес активного засвоєння ними статевої стереотипів і цінностей. Це є підґрунтям для формування статевої самосвідомості, статево-рольової поведінки та усвідомлення належності до певної статі.

У подальших наукових розвідках досліджуватимемо особливості статево-рольової соціалізації вихованців закладів інтернатного типу, зокрема визначимо функції, принципи та компоненти цього процесу.

Ключові слова: вихованці, заклад інтернатного типу, діти, соціалізація, статево-рольова соціалізація, статево-рольова соціалізація вихованців закладів інтернатного типу.

Постановка проблеми. Утвердження в Україні цивілізаційних норм життя, інтеграція в європейське співтовариство неможливі без гармонізації суспільних відносин на засадах гендерної соціалізації. Значне місце у трансформації системи гендерних відносин належить освіті як одному з найважливіших соціальних інститутів, здатних інтегрувати гендерний підхід у навчально-виховний процес закладів освіти, у тому числі й установ інтернатного типу, та закласти основи для становлення суспільної гендерної культури.

Теоретичний аналіз методів виховання, навчання вихованців закладів інтернатного типу констатував актуальність та важливість питання статево-рольової соціалізації як невід'ємної частини загального процесу соціалізації. Доцільність його подальшого вивчення також підсилюється об'єктивною потребою суспільства в інтеграції зусиль та активізацією ролі соціальних інституцій у формуванні гендерної культури особистості;

необхідністю запровадження соціально-педагогічного супроводу статево-рольової соціалізації вихованців інтернатних закладів, відсутністю його теоретичного обґрунтування й методичного забезпечення.

Аналіз актуальних досліджень. Питання статево-рольової соціалізації досліджувалося істориками, філософами, етнографами, фізіологами, проте в руслі психолого-педагогічної проблематики вона почала вивчатися лише в другій половині XIX століття.

Головним предметом дослідження психологів і педагогів з проблеми статево-рольової соціалізації стали психологічні та соціальні функції статево-рольових стереотипів (Дж. Мід, Е. Фромм, Д. Ісаєв, В. Каган); статеві диференціації при формуванні психологічної статі, статевої ідентичності та механізми її розвитку (Г. Авер'янова, К. Веселовська, Т. Говорун, Д. Колесов, О. Кононко, А. Личко, В. Москаленко, А. Палій, Ю. Приходько).

У сучасних наукових дослідженнях, які стосуються соціалізації молодого покоління, процес статево-рольової соціалізації розглядається за такими напрямками: процес засвоєння особистістю статевої стереотипів, цінностей, стандартних мовленнєвих конструктів, жестів, символів, характерних для представників певної статі, формування статевого типу особистості (В. Авраменко, В. Васютинський, К. Веселовська, Т. Говорун, О. Кікінеджи, Д. Колесов); здатність зростаючої особистості орієнтуватися в особливостях поведінки та ролей хлопчиків і дівчаток, керуватися у своїх діях моральними нормами, цінувати свою статево належність, налагоджувати гармонійні взаємини з оточенням (Я. Коломинський, І. Кон, В. Каган, Д. Ісаєв).

Метою статті є теоретичний аналіз наукових досліджень, присвячених проблемі статево-рольової соціалізації особистості; уточнення сутності поняття «статево-рольова соціалізація вихованців закладів інтернатного типу».

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань і досягнення мети використано комплекс теоретичних методів, зокрема аналіз, порівняння й узагальнення психолого-педагогічної літератури з проблеми статево-рольової соціалізації особистості та статево-рольової соціалізації дітей закладів інтернатного типу.

Виклад основного матеріалу. Соціальні культурні реалії сучасного суспільства руйнують традиційні уявлення про життєві цінності, стереотипи чоловічої й жіночої поведінки, які впливають на формування дитиною образу «Я» та актуалізують питання пошуку нових підходів до виховання дітей як представників певної статі.

Проблема статево-рольової соціалізації є науково-педагогічною, у центрі дослідження якої – освіта, спрямована на розвиток особистості в цілому. У сучасних психолого-педагогічних наукових працях проблема статево-рольової соціалізації набуває особливої актуальності, оскільки статева

свідомість особистості не лише дає змогу сформуванню гендерну поведінку та характер, а й виробити концепцію чоловічої та жіночої психології.

Визначаючи сутність феномену «статеворольова соціалізація вихованців закладів інтернатного типу», вважаємо за необхідне, насамперед, проаналізувати сутнісний зміст таких взаємопов'язаних понять, як «соціалізація» та «статеворольова соціалізація».

Сьогодні проблему соціалізації або її окремі аспекти вивчають не лише філософи, етнографи, соціологи, психологи, кримінологи, але й представники інших наук. Також хотілося б підкреслити, що, практично до 60-х років ХХ ст., говорячи про соціалізацію, майже всі вчені мали на увазі розвиток людини в дитячому, підлітковому та юнацькому віці. Лише в останнє десятиріччя дитинство перестало бути єдиним фокусом їхніх досліджень, а вивчення соціалізації поширилося на дорослість та старість (Рогальська, 2008, с. 5).

Психологи сьогодні цікавляться передусім впливом культури на особистість, тоді як культурологи, навпаки, намагаються зрозуміти, як особистість впливає на різні аспекти культури (мистецтво, релігію тощо), скажімо, відповідно до умов її виховання (Беличева, 1994, с. 24–25).

Педагогічні концепції здебільшого трактують соціалізацію в тісній взаємодії із процесом виховання та визначають соціально-педагогічні механізми соціалізації, що вказують на зміст і методи виховання. «Соціалізація забезпечує входження людини в соціальні спільноти і колективи, комфортне співіснування в них, усупільнення її діяльності, способу життя й думок, що забезпечує формування особистості як представника певних соціальних спільнот і груп, соціальних прошарків», – наголошує О. Авраменко (Авраменко, 2014, с. 17).

У соціально-педагогічному сенсі соціалізація розглядається як: багатофакторний процес набуття індивідом якостей, спрямованість яких визначається конкретною соціальною ситуацією; явище, сутнісні характеристики якого забезпечують суб'єкту єдність особистості, що виражається в одночасному засвоєнні та відтворенні соціальних цінностей і норм; соціокультурний феномен, який має незмінність психологічних механізмів і їх неповторність у контексті становлення конкретної особистості; рушійна сила, що активізує процеси самоперетворення, які відбуваються на тлі змін соціокультурного середовища; соціально-педагогічне поняття, яке відображає хід соціального формування особистості в конкретному соціокультурному середовищі (Кузь та Печенко, 2004, с. 835).

За трактуванням видання «Соціальна педагогіка: мала енциклопедія», «соціалізація – це процес входження людини в суспільство разом із його соціальними зв'язками та інтеграцією в різні типи соціальних спільнот, унаслідок чого відбувається становлення соціального індивіда. У процесі соціалізації формуються соціальні якості, цінності, знання, навички

людини. Крім того, відбувається перетворення природжених, природних рис, а також засвоєння людиною елементів культури, соціальних норм та цінностей, які існують у суспільстві». За своїм змістом соціалізація – це процес двобічний, який містить, з одного боку, засвоєння індивідом соціального досвіду шляхом входження в соціальне середовище, систему соціальних зв'язків, з іншого – активне відтворення індивідом системи соціальних зв'язків за рахунок його діяльності, входження в соціальне середовище (Енциклопедія освіти, 2008, с. 237).

Резюмуючи викладене, зазначимо, що відмінність педагогічного аспекту дослідження процесу соціалізації полягає в тому, що він вивчає закономірності, методику педагогічного впливу на особистість. Погляд на соціалізацію як педагогічну проблему передбачає розуміння того, що педагогіка як наука про педагогічні процеси покликана з'ясувати структуру соціалізації, її взаємозв'язок із вихованням та розвитком особистості, шляхи, засоби, організаційні форми залучення вихованців до соціальних стосунків, педагогічні умови, які б допомагали дитині пізнавати соціальну дійсність та досягати рівня соціальної компетентності (Кузь та Печенко, 2004, с. 41).

Ураховуючи складність та актуальність процесу статево-рольової соціалізації дітей закладів інтернатного типу, особливої значущості набуває розкриття змісту процесу статево-рольової соціалізації.

Статево-рольова соціалізація – це процес, упродовж якого здійснюється адаптація й інтеграція особистості дитини в суспільстві, відбувається засвоєння статево-рольового репертуару, проте до сьогодні остаточного визначення цього процесу у психолого-педагогічній літературі немає.

Перше трактування статево-рольової соціалізації було запропоноване З. Фрейдом, теорія якого ґрунтувалася на визнанні несвідомих, інстинктуальних, пов'язаних із дозріванням процесів, обумовлених різною анатомічною будовою чоловічого і жіночого організмів (Аблітарова, 2010, с. 22).

Розвиваючись у ХХ столітті, питання статево-рольової соціалізації теоретично обґрунтовувалося низкою вчених, серед яких: Т. Говорун, М. Дворянчиков, С. Єнікополов, Д. Ісаєв, В. Каган, І. Кон, В. Кравець, Т. Репіна, В. Романова, Л. Столярчук, М. Юркевич.

Так, Т. Говорун у своєму психологічному дослідженні статево соціалізацію розглядає як одну з функцій суспільства. Як зазначає дослідниця, саме така функція сприяє розподілу гендерних ролей, розширенню їхнього діапазону, гармонізації міжстатевих взаємодій у різних сферах людського буття. Значна увага науковця спрямована на питання розкриття статево-рольової соціалізації як процесу виявлення рольової структури особистості, відповідності чи невідповідності її властивостей характеристиці особливостей розвитку статевої свідомості та самосвідомості. На її думку, «статево-рольова соціалізація – це засвоєння

особистістю соціокультурних цінностей, що зумовлюють більшість наявних особливостей статевої поведінки особистості. Це одна із сторін процесу соціалізації індивіда, який означає розвиток людини як соціальної істоти, становлення її як особистості (Аблітарова, 2010, с. 6)].

В. Каган відводить статевої соціалізації провідне місце серед процесів, які розвивають, виховують, формують статево свідомість особистості. Він висловлює думку, що завдяки цьому процесу особистість, під час входження в соціальні відносини, активно засвоює стандарти психосексуальної культури. Також учений підкреслює різнобічність цього процесу, розглядаючи особистість як об'єкт, на який впливає психосексуальна культура, і пропонує стереотипи й еталони для порівняння, схвалює чи не схвалює певний стиль поведінки і відносин. Особистість є суб'єктом, який через інтеріоризацію власних особливостей та установок сприймає одне й відкидає інше, експериментує та вибірково перетворює в ціннісні орієнтації, установки й мотиви те, що пропонує йому соціальне середовище та його культура (Шклярова, 2011, с. 84).

В. Романова пропонує розглядати статево-рольову соціалізацію як процес засвоєння індивідами соціокультурних цінностей, який впливає на формування статево-рольової поведінки особистості. Особлива увага звертається автором на фактори статево-рольової соціалізації, зокрема гендерні настанови; культурні стереотипи чоловічності й жіночності; відмінні засоби виховання хлопчиків і дівчаток; специфічні види праці кожної статі; диференційовані чоловічі й жіночі ролі (Романова, 2002, с. 10).

Досліджуючи поняття статево-рольової соціалізації на основі узагальнення теоретичних засад, розуміємо, що це досить широке та складне питання, яке розкриває багатогранний соціально-культурний аспект становлення осіб чоловічої та жіночої статей у процесі їхньої соціалізації.

Статево-рольова соціалізація базується на основі двох взаємопов'язаних сторін: а) освоєння прийнятих моделей чоловічої й жіночої поведінки, відносин, норм, цінностей і гендерних стереотипів; б) вплив суспільства, соціального середовища на особистість із метою прищеплення їй певних правил і стандартів поведінки, соціально прийнятних для чоловіків і жінок (Аблітарова, 2010, с. 15).

Таким чином, процес статево-рольової соціалізації здійснюється на рівні суспільства, як його свідомо організована, запрограмована і спеціалізована діяльність, з метою формування в індивідів певних гендерних властивостей через такі інституції, як сімейна інституція, система навчання/виховання й система ідеологічного впливу. Успішність організації процесу статево-рольової соціалізації цими інституціями пов'язана з наявністю в них системи цілеспрямовано орієнтованих нормативів і стандартів гендерної поведінки в типових ситуаціях. Засвоєння індивідами ціннісно-нормативної системи суспільства відбувається завдяки її

трансформації в усі інші системи соціального оточення індивіда, аж до груп безпосереднього міжособистісного спілкування, завдяки якому тільки-но і здійснюється процес інтеріоризації соціальних норм та цінностей (Москаленко, 2008, с. 325).

Оскільки процес соціалізації особистості починається з раннього дитинства, продовжується довгі роки й на кожному віковому етапі має свою специфіку, вважаємо за необхідне коротко окреслити особливості соціалізації на етапі дитинства та визначити специфіку її статево-рольового аспекту. При цьому зауважимо, що така специфіка тісно пов'язана з особливостями психічного та соціально-емоційного розвитку дітей.

Процес соціалізації започатковується з перших років життя людини. У його основі лежать зв'язки між індивідами й набуття дитиною на цій основі соціальних звичок. Частково цей процес залежить від вроджених механізмів і дозрівання нервової системи, але, насамперед, він визначається тим соціальним досвідом, який людина засвоює впродовж життя. При цьому дитина, включаючись у різноманітні суспільні відносини, переводить їх у внутрішній план, інтеріоризує загальнолюдські цінності, які в подальшому відтворює у своїй діяльності, разом із тим збагачуючи її своїм розумінням відображеної дійсності (Кузь та Печенко, 2004, с. 43–44).

Процес соціалізації особистості в дитинстві визначається як інтеріоризація індивідом соціальних норм, моральних правил, ціннісних орієнтацій, знань, настанов, що забезпечує його активне залучення до життєдіяльності конкретного суспільства і творчу взаємодію з ним. Ураховуючи важливість соціалізації особистості в дошкільному дитинстві, слід наголосити, що цей процес багатогранний, багаторівневий, динамічний у становленні дитячої самосвідомості, яка неможлива без взаємодії суспільства та залучення особистості до соціального життя, у результаті чого отримуються певні знання та вміння, змінюється соціальний статус особистості та соціальна роль, створюється власний духовний світ та індивідуальність.

Ураховуючи те, що соціалізація особистості в дитинстві гармонійно поєднує розвиток особистості дитини в соціокультурному суспільстві й дозволяє освоювати позицію суб'єкта соціального життя, звертаємо увагу на такий її важливий аспект, як статево-рольова соціалізація дітей.

У вивченні питання процесу статево-рольової соціалізації дітей особливо важливим є дослідження А. Аблітарової, присвячене особливостям статево-рольової соціалізації дітей різних етнічних груп. Автор визначає статево-рольову соціалізацію дітей як «процес формування у хлопчиків і дівчаток дошкільного віку уявлень про чоловічість і жіночість, спрямований на вдосконалення їхньої індивідуальності (чоловічої або жіночої), орієнтований на становлення й розвиток їхньої статево-рольової поведінки» (Аблітарова, 2010, с. 24).

А. Аблітарова виділяє такі основні функції статево-рольової соціалізації: соціальна адаптація – сприйняття статевого стереотипів, засвоєння статевої цінностей, стандартизація мовлення, жестів, символів, характерних для представників певної статі; етнокультурація – засвоєння традицій статевої культури суспільства; інтерпретація, що включає розвиток специфічної ієрархії мотивів, цінностей, інтересів, формування статевої ідентичності, відповідності між психічною статтю і статевою роллю (Аблітарова, 2010, с. 25).

Слід відзначити думку І. Ковальчук, яка розглядає процес статево-рольової соціалізації дітей у двох аспектах: як процес і результат загального, а також психосексуального розвитку дівчинки/хлопчика відповідно до вікових особливостей дорослішання, зумовлений конкретними соціальними умовами; як процес розвитку особистості, індивідуальності дівчинки/хлопчика, дівчини/юнака в реальній життєдіяльності, що здійснюється у взаєминах із дорослими, ровесниками своєї і протилежної статі й самим собою – що становить її сутнісну характеристику. У ході її дослідження було виділено та розкрито основні особливості статево-рольової соціалізації дітей, які характеризують її як один із найважливіших напрямів соціалізації й показують її специфіку: 1) пряма залежність процесу статево-рольової соціалізації від біологічної статі людини, що визначає характер статево-рольової соціалізації людини як представника чоловічої чи жіночої статі; 2) процес статево-рольової соціалізації зумовлений психосексуальною культурою суспільства, сутність якої полягає в розумінні процесів, що відбуваються у психосексуальній культурі сучасного суспільства, впливають на статево-рольову соціалізацію нового покоління та створюють зовсім інші, ніж були в їхніх попередників, умови для розвитку, особистісного становлення й удосконалення; 3) специфічна спрямованість на людські стосунки, де взаємини між чоловіком і жінкою мають абсолютну цінність, тобто важливі самі по собі, а не як засіб для досягнення певної мети (Ковальчук, 2004, с. 11).

При аналізі сутності поняття «статево-рольова соціалізація вихованців закладів інтернатного типу» варто звернути увагу на працю М. Радзівілової, яка зазначає, що статево-рольова соціалізація дітей – це «процес загального та психосексуального розвитку дівчаток/хлопчиків, обумовлений конкретними соціальними умовами» (Радзівілова, 1999, с. 44).

Узагальнюючи все вищевикладене, констатуємо, що статево-рольова соціалізація дітей визначається науковцями як процес активного засвоєння ними статевого стереотипів, цінностей, що дає змогу формувати статево самосвідомість, статево-рольову поведінку та усвідомлювати належність до певної статі. Проте, слід зазначити, що система навчання й виховання дітей, яка склалася в закладах освіти, у тому числі і в закладах інтернатного типу, недостатньо зорієнтована на процес статево-рольової соціалізації особистості, потребує надання допомоги дитині у процесі засвоєння нею

соціального досвіду шляхом входження в суспільне середовище, систему соціальних зв'язків, а також оволодіння вміннями відтворювати соціальні зв'язки у процесі життєдіяльності.

Висновки. Отже, проблема статево-рольової соціалізації дітей є найбільш актуальною в загальному контексті основних напрямів освітньо-виховної роботи в різних закладах освіти. Урахування фахівцями закладів освіти специфіки процесу статево-рольової соціалізації дітей вимагає підбору форм і методів роботи на різних етапах соціального розвитку дитини.

Аналіз різних поглядів учених на проблему статево-рольової соціалізації, а також її актуальність і важливість для становлення особистості дітей на різних вікових етапах дозволяє усвідомити зміст і сутність поняття «статево-рольова соціалізація вихованців закладів інтернатного типу», яке розглядаємо як процес спонтанних та спрямованих впливів на особистість дитини, що сприяють її формуванню як представника певної статі з урахуванням відповідних фізіологічних та психосоціальних особливостей.

Визначивши особливості статево-рольової соціалізації особистості загалом та статево-рольової соціалізації дітей зокрема, з'ясувавши сутність поняття «статево-рольова соціалізація вихованців закладів інтернатного типу», слід окреслити особливості статево-рольової соціалізації вихованців закладів інтернатного типу та її структуру, зокрема функції, принципи та компоненти цього процесу, що і становить **перспективу подальших розвідок у цьому напрямі.**

ЛІТЕРАТУРА

1. Аблітарова, А. Р. (2010). *Особливості статево-рольової соціалізації дошкільників різних етнічних груп* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08). Київ (Ablitarova, A. R. (2010). *Peculiarities of gender socialization of pre-school children of different ethnic groups* (PhD thesis). Kyiv)
2. Авраменко, О. О. (2014). *Особливості соціалізації дітей у різновіковій групі сучасного дошкільного навчального закладу*. Умань: ФОП Жовтий О. О. (Avramenko, O. O. (2014). *Peculiarities of socialization of children in a multi-age group of modern preschool education institution*. Uman: PPE Zhovtyi O. O.).
3. Беличева, С. А. (1994). *Основы превентивной психологии*. М.: Ред.-издат. центр консорциума «Социальное здоровье России» (Belycheva, S. A. (1994). *Fundamentals of preventive psychology*. М.: Publishing centre of consortium "Social health of Russia").
4. Зверева, І. Д. (Ред.) (2008). *Соціальна педагогіка: мала енциклопедія*. К.: Центр учбової літератури (Zvierieva, I. D. (Ed.) (2008). *Social pedagogy: small encyclopedia*. К.: Center of educational literature).
5. Ковальчук, І. А. (2004). *Формування готовності майбутніх педагогів до статево-рольової соціалізації учнів* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Львів (Kovalchuk, I. A. (2004). *Formation of readiness of the future teachers for gender socialization of students* (PhD thesis). Lviv).
6. Кремень, В. Г. (Ред.) (2008). *Енциклопедія освіти*. Київ: Юрінком інтер (Kremen, V. H. (Ed.) (2008). *Encyclopedia of Education*. Kyiv: Yurinkom inter).

7. Кузь, В. Г., Печенко, І. П. (2004). *Соціалізація дітей в умовах сільських навчально-виховних комплексів «загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад»*. К.: Міленіум (Kuz, V. H., Pechenko, I. P. (2004). *Socialization of children in rural education institutions "general educational institution – pre-school education institution"*. K.: Millenium).

8. Москаленко, В. В. (2008). *Соціальна психологія*. К.: Центр учбової літератури (Moskalenko, V. V. (2008). *Social Psychology*. K.: Center of educational literature).

9. Радзівілова, М. А. (1999). *Виховання дошкільників в процесі статево-рольової соціалізації* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Волгоград (Radzivilova, M. A. (1999). *Preschoolers education in the process of gender socialization* (PhD thesis). Volhograd).

10. Рогальська, І. П. (2008). *Соціалізація особистості у дошкільному дитинстві: сутність, специфіка, супровід*. К.: Міленіум (Rohalska, I. P. (2008). *Socialization of the person in preschool children: essence, specifics, support*. K.: Millenium).

11. Романова, В. Г. (2002). *Особливості статево-рольової соціалізації підлітків* (автореф. дис. ... канд. псих. наук: 19.00.05). Київ (Romanova, V. H. (2002). *Peculiarities of gender socialization of adolescents* (PhD thesis abstract). Kyiv).

12. Шклярєва, Т. П. (2011). *Гене́за поглядів на визначення процесу статево-рольової соціалізації в науковій літературі. Соціальна педагогіка: теорія та практика, 1* (Shkliarova, T. P. (2011). *Genesis of views on the definition of the process of gender socialization in the scientific literature. Social pedagogy: theory and practice, 1*).

РЕЗЮМЕ

Полянничко Анжела, Коринная Анна. Особенности поло-ролевой социализации воспитанников учреждений интернатного типа.

Анализ научной литературы позволил выявить, что вопрос поло-ролевой социализации воспитанников учреждений интернатного типа актуален и значим в настоящее время. Целью написания статьи является теоретический анализ научных исследований, посвященных проблеме поло-ролевой социализации личности; уточнение сущности понятия «поло-ролевая социализация воспитанников учреждений интернатного типа».

Для решения поставленных задач и достижения цели был использован комплекс теоретических методов. В результате проведенного исследования установлено, что поло-ролевая социализация воспитанников учреждений интернатного типа определяется учеными как процесс активного усвоения ими половых стереотипов и ценностей. Это является основой для формирования полового самосознания, поло-ролевого поведения и осознания принадлежности к определенному полу.

В дальнейших научных исследованиях необходимо изучить особенности поло-ролевой социализации воспитанников учреждений интернатного типа, в частности определить функции, принципы и компоненты этого процесса.

Ключевые слова: воспитанники, заведение интернатного типа, дети, социализация, поло-ролевая социализация, поло-ролевая социализация воспитанников учреждений интернатного типа.

SUMMARY

Polyanichko Angela, Korinna Anna. Peculiarities of gender-role socialization of boarding school children.

The analysis of scientific literature allowed to reveal, that the issues of gender-role socialization of boarding school children are actual and significant for the present theory and practice of preschool education. The purpose of writing the article is a theoretical analysis of scientific research devoted to the problem of personal gender-role socialization; clarification of the essence of the concept of "gender-role socialization of boarding school children".

A set of theoretical methods, in particular, the analysis, comparison and generalization of psychological and pedagogical literature on the problem of gender-role socialization of the personality and gender-role socialization of children of institutions of the residential type, was used for solving the tasks and achieving the goal.

As a result of the study, it is determined that personal gender-role socialization is defined by scientists as a process of active assimilation of gender stereotypes and values, which enables to form sexual consciousness, gender-role behavior, and to be aware of belonging to a particular gender. The analysis of different views of scientists on the problem of gender-role socialization, as well as its relevance and importance for the formation of the personality of children at different age stages allows us to understand the meaning and essence of the concept of gender-role socialization of boarding school children, which is regarded as a process of spontaneous and directed influences on the personality of the child, contributing to its formation as a representative of a certain gender, taking into account relevant physiological and psychosocial features.

The further research will be devoted to the investigation of children's of residential institutions gender-role socialization features, and the definition of functions, principles and components of this process in particular.

Key words: *fosterling, boarding school, children, socialization, gender-role socialization, gender-role socialization of boarding school children.*